

Kasvatuskysymyksestä

Nykyisin lyödään vanhaa alas ja aletaan uutta rakentamaan tilalle. Yhä selvemmin aletaan näkemään vanhan kelvottomuus ja sopimattomuus olemaan alati kehittyvän elämän ja varsinkin korkealle pyrkivän ihmishengen kehityksen välineenä. Uusia suunnitelmia laaditaan kaikilla aloilla auttamaan ja jouduttamaan uuden ajan tuloa.

Yksi tärkeimmistä uudistuksista uuden ajan jouduttamiseksi on uudistus kasvatuksen ja opetuksen alalla.

On aika saada huomio kiinnitetyksi tähän tärkeään kysymykseen, sillä sen avulla saadaan sos.-dem. aatteet pysyväisesti juurtumaan nousevaan polveen, jolle perinnöksi jätämme sen suuren ja kauniin tehtävän: elää tovereina ja veljinä keskenään ja muodostaa maailma kunnolliseksi sen sijaan, kun se nyt on ihmisten suurelle enemmistölle todellinen helvetti, jossa on vain ruumiillista kurjuutta, henkistä pimeyttä, toraa ja — tappelua.

Nykyajan koulut ja kasvatustaitokset valmistavat ihmistä johonkin määrättyyn yhteiskunnalliseen asemaan. Ne ovat etupäässä luokkalaitoksia. Koulut käytyään ja tutkinnot suoritetuaan pääsee johonkin hyväpalkkaiseen virkaan yhteiskunnassa. Ja jokin yhteiskunnallinen virka on jo oppikoulua käyvän nuoren ihmistaimen ihanteena, jota varten hän työtä tekee ja ponnistelee.

Uusi suunta asettaa kasvatuksen päämääräksi etupäässä kas-

vatin kehittämisen ihmiseksi, ja vasta toisessa sijassa se pitää silmällä kehittymistä johonkin määrättyyn yhteiskunnalliseen tehtävään. Ihmisessä on vielä olemassa sellaisia ominaisuuksia, joita hyvällä syyllä voimme nimittää eläimellisiksi, ja kasvatuksen tehtävänä tulee olla kehittää kasvatissa olevia inhimillisiä ominaisuuksia, jotta eläimelliset ominaisuudet jäisivät kehittymättä. — Selvin todistus ihmisten eläimellisyydestä on sotalaitos. Työkykyisimmät ja voimakkaimmat miehet ovat tämän laitoksen palveluksessa ja opettelevat tappamaan toinen toisiansa ja hävittämään hyödyllisen työn tuloksia. Ja se, joka parhaiten osaa sitä tehdä, palkitaan kunniamerkillä, kiitetään ja ylistetään "sankarina", aivankuin hän olisi tehnyt jotakin suurta, todellista hyötyä tuottavaa työtä ihmiskunnalle. Koulujen oppikirjat kertovat tällaisista "sankareista" aivankuin ne olisivat lapsille esimerkiksi kelpaavia ihmisiä ja sillä tavalla nuoriin ihmisiin istutetaan myötätunto tätä epäinhimillistä laitosta kohtaan. Kokonaiset kansat ovat tällaisten harhakäsitysten sokaisemia.

Kun koulu muuttaa ohjelmansa ihmisyyssaatteita vastaavaksi ja poistaa pois kaiken sen, mikä nyt kiihottaa ja innostaa eri kansallisuuksia hyökkäämään toistensa kimppuun, niin alkaa veljeyden aika kansojenkin välillä. Ja jos ne varat, mitä nyt uhrautaan sotalaitoksen ylläpitämiseen,

aletaan käyttämään kasvatuksen ja ihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi, niin ei varmaankaan kauan kestä, kun maailma muuttuu paratiisiksi verrattuna siihen kurjuuteen, mitä nyt on olemassa.

Ihmisessä olevasta eläimellisyydestä johtuu sekin kasvatuksen alalla vallitseva periaate, jonka mukaan kasvatti väkivaltaisesti pakotetaan tekemään ja toimimaan kasvattajan tahdon mukaan. Yleinen kehitys on kyllä pakottanut pakkokeinoja lieventämään, mutta siitä huolimatta on pakkoperiaate aatteellisena pohjana nykyajan kasvatuksessa. Kasvattajan omasta kehitystasosta riippuu, minkälaisia pakkokeinoja hän käyttää, karkeampia tai hienompia. Onpa sellaisia sivistyneisiinkin lukeutuvia kasvattajia, jotka vielä suosittelevat ja käyttävät ruumiillista kuritusta kasvatin taivuttamiseksi. Se on jäännös raakalaisajoilta ja sen käyttäjä, olkoon hän nimellisesti minkälaisella sivistysarvolla tahansa varustettu, on sisäisesti vielä raakalainen, jos hän voi sen tehdä täysin levollisesti ja sillä vakaumuksella, että se todella kasvattaa parantaa ja ihmisyyttä kohti kohottaa.

Ruumiillisen kurituksen ja rangaistuksen käyttäminen on meidän maahamme tullut ruotsalaisten vallottajien ja kristinuskon mukana. Vuosisatoja ovat ruotsalaiset koittaneet tällä tavalla kansaamme "sivistää".

Kaikki nykyajan n. s. "hallitukset" hallitsevat kansoja pakkoperiaatteen mukaan, vaikka kansojen keskuudessa heränneet ihmisyysaatteet ovat kyllä pakottaneet hallituksia pakkokeinoja lieventämään ja pukemaan ne sellaisiin muotoihin, että ensi nä-

kemällä ne eivät pakkokeinoilta näytäkään. Nyt on vihdoin tullut aika, jolloin kansat kukistuvat pakkohallitukset ja alkavat hallitsemaan itseensä ihmisyysperiaatteiden mukaan.

On kuvaavaa meidän vallassaolijoillemme, kuinka he kasvatuksenkin alalla ovat noudattaneet väkivaltaperiaatteita. He ovat kovasti suosittaneet juutalaisen Salamonin "reseptiä": "Joka vitsaa säästää, se vihaa lastaan".

Mutta sittenkin kehitys kulkee kulkuaan edistystä kohti. Vastustuksista huolimatta ihmishengen kauniimpi puoli pääsee voitolle ja poistaa vähitellen pois eläimellisyyden. Jos vertaamme menneisyyttä nykyisyyteen, niin saamme nähdä, kuinka kasvatuksen ja opetuksen alalla kurikeinot vähitellen tulevat lievemmiksi. Entisinä aikoina oli ruumiillinen kuritus opetuslaitoksissa "jokapäiväistä leipää" ja jotkut oppilaat saivat sitä monta kertaa päivässä. Nyt se on kouluistamme lain avulla kokonaan poistettu. Kodeissa ja pahantapaisten kasvatuslaitoksissa sitä vielä saa käyttää, mutta toivottavaa olisi, että se lain avulla niistäkin poistettaisiin. Pahantapaisia ei voida ruumiillisesti kurittamalla kasvattaa hyväksi, sillä "pahalla ei voi pahaa parantaa, paha parannetaan ainoastaan hyvällä". Tilapäisesti kyllä näyttää siltä kuin pahantapainen ruumiillisesta kurituksesta paranisi, sillä rangaistuksen pelosta hän koittaa olla tekemättä sitä pahaa, minkä johdosta hän on kuritusta saanut, mutta jos hän luulee voivansa tehdä sen kasvattajan huomaamatta, silloin on hän valmis uudelleen tekemään saman rikoksen.

Ruumiillinen kuri ei poista mitään pahaa kasvatista, enemmän kuin mikään rangaistuskeino. Ne siirtävät vain pahan ilmenemistä sopivaan aikaan, toisinaan täysi-ikäisyyteen asti, jolloin ei enään tarvitse pelätä ruumiillista kuritusta, eikä muutaakaan rangaistusta.

Vertaamalla eri aikoina käytettyjä rikoksellisten rangaistustapoja toisiinsa saamme huomata, että inhimillisyyttä sällikään aalla on ollut vaikuttamassa rangaistustapojen lieventämiseksi. Vanhempina aikoina oli kuolemanrangaistus varsin yleinen ja lievempänä rangaistus käytettiin raipparangaistusta. Aikuisillekin annettiin vitsoja. Nykyään on kuolemanrangaistus verrattain harvinaista. Raipparangaistusta ei enää liene käytännössä missään sivistysmaassa. Yhä enemmän voittaa alaa sellainen mielipide, että rikollisia ei paranneta rangaistuksella, vaan että niitä pitää ruveta kasvattamaan, ja sen vuoksi pitäisi vankilat saada kasvatustilaksi, joissa kasvateilla olisi tilaisuus kehittää sitä hyvää, mitä heissä on. Ei ole niin rikollista ja huonoa ihmistä, ettei hänessä ole jotain hyvääkin, ja jos hänellä on tilaisuus sitä hyvää itsessään kasvattaa, muuttuu hän vähitellen hyväksi. Ainoastaan kasvattamalla hyvää voidaan paha poistaa.

Jokaisessa lapsessa on aivan kuin siemenenä n. s. "hyvä" ja "paha", toisessa on toinen ominaisuus paremmin huomattavissa, toisessa toinen, ja senvuoksi sanotaan jo aikaisin toisia lapsia hyväksi, toisia pahoiksi, mutta itse asiassa he ovat vain "lapsia", jotka rehellisesti esiintyvät sellaisena kuin ovat. Huonoja

ominaisuuksia ilmentävä lapsi ei omalta kannaltaan katsottuna tee mitään pahaa; hän vaan tekee sellaista, jota hänen oman käsityksensä mukaan tuleekin tehdä. Vasta sen jälkeen, kun häntä aletaan tekojensa vuoksi rankaisemaan, hän huomaa tekevänsä sellaista, jota toisten, vanhempien ihmisten käsityksen mukaan ei saa tehdä, ja kun hänelle seuraa niiden tekemisestä ikävyyksiä, kärsimystä, koettaa hän olla niitä tekemättä, ei kuitenkaan sen vuoksi, että teot ovat sopimattomia, vaan välttääkseen rangaistusta.

Lapsi olisi saatava käsittämään, että on sopimatonta tehdä huonoja tekoja itse tekojen vuoksi, koska niistä seuraa ikävyyksiä vanhemmille, tovereille, tai muille ihmisille. Eihän lapsi itsekään tahtoisi toisen toverin tekevän mitään sellaista, josta hänelle itselle tulee ikävyyksiä, vaan päinvastoin hän toivoo toisten olevan hänelle hyviä ja tekevän ainoastaan sellaisia tekoja, joista hänelle on iloa ja huvia. Siis on luonnollista, että hän tekee toisille samalla tavalla kuin hän toivoo toisten tekevän itselleen, että rauha, sopu, ilo ja onnellisuus vallitsisi. Kasvatti olisi saatava toimimaan hyvien luonteenominaisuuksiensa mukaan, ja sitä toimintaa olisi koetettava pitää yllä, niin ettei huonoilla ominaisuuksilla olisi mitään tilaisuutta ilmenemään. Hyvää olisi koetettava hänen kasvattaa, eikä pahaa poistaa, kuten nykyään koetetaan tehdä ja aivan tuloksettomasti, sillä mielihakseen saa kasvattaja nähdä, ettei hän ole onnistunutkaan poistamaan kasvatistaan pahaa, vaikka niin paljon on tehty työtä sen poistamiseksi. Täs-

tä onkin tehty se johtopäätös, että ihminen on auttamattomasti paha, "syntinen", joka ei koskaan voi hyväksi tullakaan. — Hyvien ominaisuuksien kehittäminen kasvatissa tulee olemaan uuden ajan kasvattajan tehtävä. Hänen tulee osata aivankuin nähdä kasvatissaan olevat hyvät ja huonot ominaisuudet ja osata järjestää kasvatustentelmänsä sellaiseksi, että hyvät ominaisuudet saavat tilaisuuden kehittyä. Tämä ei ole suinkaan helppoa. Suurta taitoa ja viisautta vaaditaan tulevaisuuden kasvattajalta. Monet vaikeat kysymykset tulevat hänen ratkaistavakseen, kysymykset, joihin ei vielä osata huomiotaakaan kiinnittää. Helppoa on toimia nykyisen pakkoperiaatteen mukaan, jos vaan kasvattaja on hyvä "kurinpitäjä". "Ellet sinä tottele, niin kyllä minä" — — —

Ennenkuin kasvatuksen alalla voimme odottaa tuloksia, tulee kaikkien aikuisten suhde lapsiin muuttua, eikä ainoastaan varsinaisten kasvattajien, sillä ei ole pieniksi arvattava se, mitä aikuiset esimerkillään vaikuttavat lapsiin. Heidän puheitaan, käytöstään ja tekojaan seuraavat lapset erikoisemmalla tarkkuudella ja koitavat matkia niitä. "Sivullisten kasvattajain" vaikutus saattaa olla toisinaan vaikuttavampi kuin varsinaisten kasvattajain. Kunnollisten vanhempain lapsesta saattaa tulla kokonaan toisellainen kuin kasvattajiin katsoen voisi odottaa, ja päinvastoin vähemmän kasvatajiksi sopivien vanhempien lapsesta saattaa tulla varsin kunnoin ihminen. Etupäässä tämä tietystikin riippuu lapsen omista taipumuksista, mutta missä mää-

rässä ja mihin suuntaan taipumukset kehittyvät, se riippuu olosuhteista ja siitä, minkälaisen aikaihmissen kanssa lapset ovat kosketuksessa. On sellaisiakin aikuisia, jotka suorastaan koettavat kehittää lasten huonoja taipumuksia ja ovat oikein huvittettuja, jos siinä onnistuvat.

Aikuisten tulisi panna erikoista huomiota puheisiinsa, käytökseensä ja tekoihinsa seurustellessaan lasten kanssa, etteivät ne millään tavalla vaikuttaisi lasten huonojen ominaisuuksien kiihottamiseksi. Kun lapset saavat kuulla aikuisten puhuvan vaan kauniita puheita, nähdä heidän siivoa käytöstään ja hyviä tekojaan, herättävät ne lasten kauniit ja hyvät ominaisuudet toimintaan, ja niin vähitellen aikuisten muuttuessa paremmiksi, muuttuvat lapsetkin paremmiksi aikaihmissen hyvässä seurassa.

On luonnollista, että kasvatuksen perinpohjainen uudistus edellyttää ensin yhteiskunnallisten olojen perinpohjaista uudistusta. Porvarilliselta yhteiskunnalta emme voi saada mitään todellisia parannuksia kasvatukseenkaan alalla. Jos se joitain uudistuksia toimeenpanee, tapahtuu se vain siinä määrässä kuin se on edullista porvariston itsekkäille luokkaeduille. Ihmisyyisperiaatteiden mukaan ei porvaristo voi tässäkään asiassa toimia, sillä silloin olisi heidän lopetettava riistojärjestelmänsä, minkä uhrina suuret lapsijoukotkin saavat nykyään kitua. Kasvatuksenkin perinpohjainen uudistus jää kokonaan sosialismin tehtäväksi, ja olisi jo aika alkaa tästä asiasta keskustelemaan ja uudistuksia suunnittelemaan. — K. L.